

گزارش دهمین کنگره سالانه اخلاق پزشکی ایران با شعار اخلاق و مسئولیت اجتماعی

مجتبی پارسا*

۱. دبیر علمی کنگره ، مدیرگروه اخلاق پزشکی دانشکده پزشکی ، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی ، مرکز تحقیقات آسیب دیدگان جنگ، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران ، ایران.

سردبیر محترم

کنگره های سالانه اخلاق پزشکی هر ساله در یکی از نهادهای علمی - حرفه ای برگزار می شود . دهمین کنگره با شعار «اخلاق و مسئولیت اجتماعی» از تاریخ ۲۵ لغایت ۲۷ بهمن ماه سال جاری (۱۴۰۲) در محل سالن همایش های باغ موزه انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و با حضور و مشارکت متخصصین و فعالان حوزه اخلاق پزشکی کشور و به میزبانی مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران و با همکاری فرهنگستان علوم پزشکی ، معاونت پرستاری وزارت بهداشت و بنیاد حکمت، تاریخ و اخلاق پزشکی برگزار گردید. قبل از برگزاری کنکره برخی از اعضای کمیته علمی و اجرایی با سفر به شهر مقدس قم با حضرت آیت ا... جوادی آملی (مدظله العالی) دیدار کردند. معظم له طی سخنان حکیمانه ای که در مراسم افتتاحیه پخش شد، بر اهمیت دانش پزشکی و مقوله اخلاق پزشکی تاکید نمودند. لازم به ذکر است لیک دسترسی به متن کامل سخنان معظم له در سایت مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی جهت بهره مندی علاقمندان موجود است^۱. در مراسم افتتاحیه دبیر علمی برنامه گزارشی از روند برگزاری کنگره ارائه نمود و سپس جناب آقایان دکتر لاریجانی رئیس محترم مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی، دکتر قناعتی ریاست محترم دانشگاه علوم پزشکی تهران، دکتر عبادی معاون محترم پرستاری وزارت بهداشت، و نیز دکتر رئیس زاده ریاست کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران به ایراد سخن پرداختند. همچنین پیام های ضبط شده جناب آقای دکتر مرنندی رئیس محترم فرهنگستان علوم پزشکی و نیز جناب آقای دکتر متکان رئیس محترم کمیسیون ملی یونسکو ایران پخش گردید.

تاریخ دریافت: 1402/12/28

تاریخ پذیرش: 1402/12/28

تاریخ انتشار: 1402/12/28

* نویسنده ی طرف مکاتبه:

مجتبی پارسا

آدرس: تهران، بلوار کشاورز، خیابان 16 آذر، پلاک 23، طبقه 3، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

کد پستی: 1417863181

تلفن: 66419661 - 21

Email: mparsa@tums.ac.ir

- در پایان مراسم افتتاحیه هم از سایت دایره المعارف اخلاق پزشکی اسلامی^۱ رونمایی گردید.
- شایان ذکر است تمهیدات لازم برای برگزاری کنگره با تعیین کمیته علمی و اجرایی و نیز کمیته داوران که از بین متخصصین و صاحب نظران اخلاق پزشکی بودند از حدود خرداد ماه سال ۱۴۰۲ شروع گردید. محورهای اصلی تعیین شده برای این همایش شامل اخلاق در آموزش، اخلاق در ارائه خدمات سلامت، اخلاق در پژوهش و اخلاق در فن آوری های نوین بود. در کنگره اخیر علاوه بر فراخوان عام برای ارسال مقالات، از صاحب نظران منتخب این رشته درخواست شد که به عنوان سخنران مدعو در موضوع مورد نظر دبیرخانه علمی کنگره مقالات خود را ارسال کنند و به این ترتیب ۴۰ سخنران کلیدی و مدعو در قالب ۱۰ نشست تخصصی در سالن اصلی با عناوین ذیل به ارائه مقالات خود پرداختند.
- ملاحظات اخلاق در مراقبت‌های آغاز و پایان حیات
  - اخلاق و فناوری‌های نوین (هوش مصنوعی، نوروساینس و ...)
  - فقه پزشکی و مسائل نوپدید (مستحدثه)
  - اخلاق در پژوهش‌های پزشکی
  - علوم انسانی و سلامت آموزش اخلاق پزشکی و اخلاق در آموزش علوم پزشکی
  - حقوق بیمار
  - اخلاق در بحران (جنگ، بلایای طبیعی و ...)
- حقوق و مسئولیت پزشکی
- تعهد حرفه‌ای
- در بخش فراخوان مقالات، از حدود ۲۰۰ مقاله ارسال شده، ۳۴ مقاله توسط هیات داوران به عنوان سخنرانی انتخاب شدند که در دیگر سالن همایش تحت سه عنوان کلی زیر توسط ارسال کنندگان ارائه گردیدند.
- اخلاق در ارائه خدمات سلامت
  - اخلاق در پژوهش
  - اخلاق در آموزش
- همچنین از ۲۰۰ مقاله ارسالی حدود ۱۴۰ مقاله هم به عنوان پوستر پذیرفته شدند که علاوه بر نمایش آنها در محل برگزاری کنگره و بارگزاری در سایت کنگره، در مجله علمی سازمان نظام پزشکی به عنوان ویژه نامه دهمین کنگره سالانه اخلاق پزشکی ایران چاپ و منتشر گردید^۲ و متعاقبا مقالات سخنرانی هم به عنوان ویژه نامه در مجله اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران منتشر خواهد شد.
- در حاشیه این همایش سه روزه نشست های دیگری هم تحت عناوین: نشست اعضای بورد تخصصی اخلاق پزشکی، نشست انجمن علمی اخلاق پزشکی، نشست اخلاق و مسئولیت اجتماعی و نشست بنیاد حکمت، تاریخ و اخلاق پزشکی نیز با حضور متخصصین و افراد ذینفع برگزار گردید.
- لازم به ذکر است که دانشگاه علوم پزشکی تهران پیشنهاد عرصه پژوهش و آموزش اخلاق پزشکی در کشور و منطقه است

1 . <https://eime.tums.ac.ir/>

۲ . مجله علمی پژوهشی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران ۱۴۰۲؛ دوره ۴۱، شماره (۳)، ویژه نامه دهمین سالانه اخلاق پزشکی ایران. قابل دسترسی از: <https://jmciri.ir/article-1-3300-fa.pdf>

متحد، به هیچ وجه نتوانسته‌اند وظایف خود طبق منشور این سازمان را خصوصا در جلوگیری از بمباران غیرنظامیان، نسل‌کشی در غزه و حمله به بیمارستان‌ها، به انجام برسانند. اما در این میان، متاسفانه نهادهای مرتبط با اخلاق زیستی، همچون انجمن جهانی اخلاق زیستی^۱ (IAB)، کمیته بین‌المللی اخلاق زیستی^۲ (IBC)، و سایر کمیته‌های اخلاق در سطح جهانی و ملی نیز در قبال جنایات جنگی انجام شده واکنش مطلوبی نداشته‌اند. انجمن جهانی پزشکی^۳ (WMA) نیز هرچند در بیانیه‌ای به اصل بی‌طرفی پزشکی^۴ از اصول مهم کنوانسیون ژنو، و احترام به تمام اصول انسانی تاکید می‌کند؛ ولی در عمل برای حفظ جان حرفه‌مندان پزشکی و بیماران و ایفای رسالت پزشکی در صحنه جنگ، نتوانسته است اثرگذار باشد.

از این رو، در راستای اهداف و رسالت دهمین کنگره سالانه اخلاق پزشکی ایران، که امسال با شعار «اخلاق و مسئولیت اجتماعی» برگزار شده است، از فرصت گردهمایی اساتید، اندیشمندان، محققین و دانشجویان حوزه اخلاق زیست پزشکی کشورمان استفاده کرده و نقض آشکار حقوق انسانی و زیرپاگذاشتن قوانین بین‌المللی و کدهای اخلاقی توسط رژیم اشغالگر قدس را محکوم نموده و بدینوسیله از تمام نهادها و سازمان‌های داخل و خارج کشور تقاضا داریم در جلوگیری از ادامه جنایات جنگی، گام‌های ممکن را بردارند. همچنین، از اندیشمندان و محققان حوزه اخلاق پزشکی برای قلم زدن در این حوزه، و ارائه پیشنهادات در این راستا دعوت می‌نماییم.

«با آرزوی تحقق عدالت جهانی»

و اولین دانشگاه ارائه کننده دوره های تحصیلات تکمیلی در حوزه اخلاق پزشکی شامل ام پی اچ با گرایش اخلاق پزشکی، پی اچ دی و ام اس (ویژه اعضای هیات علمی) می باشد. مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی این دانشگاه نیز بیش از دو دهه به عنوان مرکز علمی در سطح منطقه شناخته شده و تنها مرکزی است که هم مرکز همکار سازمان جهانی بهداشت و هم دارای کرسی یونسکو در مطالعات اخلاق زیستی است و برخی از اعضای هیات علمی آن نیز حضور فعالانه در این نهادهای ملی و بین المللی دارند.

در خاتمه معروض می دارد با توجه به تقارن ایام برگزاری کنگره با موضوع روز دنیا یعنی فجایع رخ داده در غزه، بیانیه ای که از جانب نهادهای برگزار کننده کنگره و نیز انجمن علمی اخلاق پزشکی در نشست اخلاق در بحران (جنگ، بلایای طبیعی و ...) تهیه گردیده بود قرائت گردید که با استقبال حضاران در جلسه مواجه شد. متن بیانیه فوق الذکر با عنوان «**اخلاق زیست پزشکی و مسئولیت اجتماعی**» به این شرح است: «اخلاق پزشکی در شرایط مختلف از جمله در زمان پاندمی، بحران، جنگ و شرایط اجتماعی دیگر، ممکن است با چالش‌های متفاوتی در قیاس با شرایط عادی روبرو باشد. داشتن مهارت تحلیل و تصمیم‌گیری صحیح اخلاقی و اتخاذ رویکرد مناسب و به موقع، از ضرورت‌های حرفه‌ای محسوب می‌شود. در ماه‌های اخیر، جنگ نابرابر بین رژیم اشغالگر قدس و آمریکا به عنوان حامی اصلی این رژیم از یک سو، و نیروهای مقاومت مردمی در فلسطین و نوار غزه، باعث اعتراض‌های مردمی در جهان شده است. نهادهای بین‌المللی همچون سازمان ملل

3. World Medical Association
4. the principle of medical neutrality (impartiality)

1. International Association of Bioethics
2. International Bioethics Committee

Report of the 10th Annual Congress of Medical Ethics in Iran: Ethics and Social Responsibility

Mojtaba Parsa*¹

1. Assistant Professor, Department of Medical Ethics, School of Medicine, Medical Ethics and History of Medicine Research Center, Research Center for War-Affected People, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Received: 18 March 2024

Accepted: 18 March 2024

Published: 18 March 2024

Abstract

This Article has no Abstract .

***Corresponding Author**

Mojtaba Parsa

Address: #23, 16 Azar Street, Keshavarz Boulevard, Tehran, Iran.

Postal Code : 1417863181

Tel: 98 21 66 46 96 61

Email: mparsa@tums.ac.ir

Citation to this article:

Parsa M. *Report of the 10th Annual Congress of Medical Ethics in Iran: Ethics and Social Responsibility. Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine. 2024; 16:Article number:21.*

